

ZONGORAHANGOLÓ

SZAKMAISMERTETŐ INFORMÁCIÓS MAPPA

Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program
(HEFOP) 1.2 intézkedés

„Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat fejlesztése”

ZONGORAHANGOLÓ

Feladatok és tevékenységek

A zongora, különböző formában (klavikord, csembaló, spinét) már a XVII. századtól ismert hangszer. Legfontosabb tulajdonsága az, hogy viszonylag nagy terjedelemben (6-8 oktáv) képes zenei kifejezésre. A zongora, illetőleg a zongorához kapcsolódó hangszerek technikai, hangzásbeli jellemzői a jóval korábban ismert orgonához is kapcsolódnak, bár az orgona és a zongora technikai megoldásai között jelentős különbség van. A zongora egy bonyolult, sok húrból, illetve a húrok megszólaltatásához nélkülözhetetlen mechanikákból áll, amelyeknek karbantartása, a helyes hangzáshoz szükséges állapota jelentős szakértelmet kíván. Soha nem várták el, hogy egy zongorajátékos egyidejűleg képes legyen hangszerének technikai, illetve hangzásbeli feltételeinek javítására, változtatására. Ez a feladat mindig speciális szakmunkát igényelt, az úgynevezett zongorahangoló tevékenységet.

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?

A zongorahangoló feladata a különböző jellegű billentyűs hangszerek, zongorák, hangversenyzongorák, illetve pianínók megfelelő szintű karbantartása. Miután a zongora alapvetően fémhúrok segítségével biztosítja a zenei hangzást, ebből következően a különböző környezeti feltételek (hő, nedvesség stb.) befolyásolják a húrok állapotát, ami viszont a hangzásharmóniát változtatja meg. Ez tehát azt jelenti, hogy a leoptimalisabb körülmények között tartott hangszert is időről – időre át kell nézni, újra kell hangolni. Az újrahangolás azt jelenti, hogy a zongora hangzásának eredeti minőségét állítja vissza a szakember.

A zongora hangoló munkája során minden egyes húrt, illetve a hozzá tartozó kalapácsot „meghallgat”, illetve a leütés erősségéhez kapcsolódó hangzásból következtet a húrok állapotára. Fő tevékenysége a hallás utáni hangzás beállítás, amelyet a húr hosszúság szabályozásával ér el. Munkája során figyel a csillapítók kezelésére, ha kell, kicseréli őket. A kalapácsok cseréjénél kézi szereléssel távolítja el a sérült részt, illetve illeszti be az újat.

Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia?

A zongorahangoló munkája során elsősorban a zongora húrendszerét szabályozza, speciális kulcsok segítségével. Ezt többnyire a megfelelő feszítést jelenti, de esetenként egy-egy húr szakadásáról vagy meghibásodásáról van szó, akkor annak cseréjét is ideérthetjük. Ezenkívül, a zongora húrjait megütő kalapácsok szabályozását is a zongorahangoló végezheti, elsősorban karbantartási jelleggel (például filccsere). A zongorahangoló elsősorban faipari jellegű szerszámot használ, ezen belül fogókat, csiszoló eszközöket, valamint ragasztókat, illetve hő fejlesztő eszközöket.

Hol végzi a munkáját?

A zongorahangolás, mint feladat mindig a hangszerhez kötődik, ami azt jelenti, hogy a zongorahangolónak nincs állandó munkahelye, hiszen neki kell elsősorban a hangszerre menni.

Éppen ezért munkájának helyszíne egyaránt lehet hangversenyterem, vagy zeneiskola, magánlakás, vagy vendéglátó-ipari helység. A zongorahangolónak tehát változatos munkahelyeken való tevékenységre kell felkészülnie.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Tevékenysége során a legfontosabb kapcsolatok azokkal alakulnak ki, akik a hangszert hivatásszerűen vagy csak önmaguk szórakoztatására használják. Ez tehát azt jelenti, hogy kapcsolatba kerülhet művészekkel, akik szakmájukat igen magas színvonalon művelik. Másrészt olyan kezdőkkel is együttműködik, akik esetleg zenei tanulmányaikat végzik. Munkája során törekednie kell a lehető legmagasabb színvonalú munkavégzésre, mert így szoros kapcsolata alakulhat ki egy-egy színházzal, hangversenyszervezővel vagy művésszel, ami előnyös lehet szakmai munkássága során.

Követelmények

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A zongorahangolás folyamatában nem beszélhetünk jelentős fizikai igénybevételről. A húrok megfeszítése, esetleges mechanikus beavatkozások nem jelentenek nagy erőfeszítést. Elmondható tehát a zongorahangolási feladat inkább a könnyű, fizikai terhelést nem igénylő feladatok közé tartozik.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?

Mivel a zongora, mint hangszer többnyire értékénél fogva is olyan környezetben van, amelyet megfelelő klimatikus viszonyok jellemeznek, így nem gyakori a környezeti ártalmak előfordulása. A hallás fokozott igénybevétele jelentős idegrendszeri terhelést jelenthet, valamint a különböző helyszínre történő eljutás veszélyforrás is lehet (közlekedési baleset).

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?

Fontos tudni, hogy minden foglalkozásnak szigorú egészségügyi alkalmassági feltételei vannak.

A fontosabb szempontok közül néhányat kiemelünk tájékoztató jelleggel:

- jó egyensúlyérzék,
- karok, kezek, ujjak fokozott használata,
- ép hallás.

Kockázati tényezők a szakma gyakorlása során:

- könnyű fizikai munka.

Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?

Legfontosabb tulajdonság a zenei érzékenység, tehát például kívánatos igen jó hallással (esetleg abszolút hallással) rendelkezzen, hiszen a pontos hangszín, hangárnyalat behangolásához valóban különleges képességek nélkülözhetetlenek.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?

A zongorahangoló alapvetően zenei előismeretekkel kell, hogy rendelkezzen, így például elvárható, hogy viszonylag jó eredményei legyenek az ének tantárgyban vagy például a szolfézs tantárgyban. A muzikalitás egyik jelzése lehet, például az énekkarban való részvétel vagy más olyan hangszernek a tanulása, ami alkalmas arra, hogy megfelelő zenei élményt biztosítson.

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

A szakma optimális végzéséhez elsőrendűen fontos a zenei érdeklődés. E mellett a tárgyak szeretete is elengedhetetlen, különösen a hangszerek kedvelése előny a szakmában. A zenei történeti ismeretek mellett a hangszerek történetének kedvelése is segítheti a hangolási tevékenységet, hiszen a különböző korokban készült hangszerek jellegzetességeinek ismerete meghatározó lehet a munka eredményességének szempontjából.

Szakképzés

A zongorahangoló szakképesítés célja olyan szakemberek képzése, akik a zongorák hangszercsoportjának bármely tagját (különböző mechanikájú zongorák, pianínók és csembalók) meghangolják, intonálják és felismerik a hangolást közvetlenül gátló, illetve befolyásoló hibákat.

Előképzettség

Iskolarendszerű képzésben a részvétel előfeltétele alacsony iskolai végzettség. Kizárólag vakok részére adható szakképesítés.

Képzési idő

A középfokú képzés 80 százalékában gyakorlati képzés folyik.

A szakképesítés iskolai rendszerű vagy iskolarendszeren kívüli képzésben szereshető meg. Iskolai rendszerű képzés esetén a képzési idő 2 év. Egyéni felkészülés nem lehetséges.

A szakképzés elméleti és gyakorlati tárgyai

Zongorafélék felépítése, gyártási- és javítási menete, illetve gyakorlata, a zongorakészítő és –javító szakmában használatos faipari és fémipari anyag- és gyártásismeret, a zongorakészítésben használatos egyéb anyagok, segédanyagok ismerete, a zongorafélékkel kapcsolatos hangszer- és teremakusztikai, valamint szakszámítási ismeretek, a zongorafélék hangszer- és esztétikai ismerete, a zongorakészítés és javítás során betartandó munka- és egészségvédelmi, balesetvédelmi ismeretek, általános, többi hangszercsoportra vonatkozó hangszerész szakismeret, valamint anyagismeret, általános hangszer- és teremakusztikai, számítási ismeretek, általános hangszer- és esztétikai, vállalkozási, könyvelési, közgazdasági alapismeretek.

A szakképesítés vizsgakövetelménye

A Szakmai elmélet vizsga két részre oszlik: a minden részletre kiterjedő zongorahangoló szakmai ismeretekre és az egyéb hangszercsoportok általános ismeretere.

Szakmai gyakorlatból a vizsgázóknak zongoraféléken valamennyi olyan, a hangolással és intonálással közvetlenül kapcsolatos javítást el kell tudnia végezni, ami a napi gyakorlatban rendszeresen előfordul (hiba megállapítási feladatok elvégzése is).

A gyakorlati vizsgafeladatot a képző intézmény állítja össze és a szakmai vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá.

A gyakorlati vizsgán a zongoraféléknél gyakran előforduló hangolással és intonálással, valamint az ezeket elősegítő kisebb javításokkal kapcsolatos feladatot kell végrehajtani. A gyakorlati vizsgán a jelöltek kaphatnak azonos vagy egymástól eltérő gyakorlati feladatot.

A szóbeli vizsgán a jelölt két tételt húz: a saját szakterületéről a fő tételt, amelynek kidolgozását minden részletre kiterjedően kell elvégeznie és a rokonszakmák területéről a kiegészítő tételt, ahol az általános alapismeretek jártasság szintjén követelhetők meg. Mindkét tétel az adott hangszercsoporttal kapcsolatban szakismereti, anyagismereti, akusztikai és esztétikai kérdést tartalmaz.

A szakképesítés OKJ azonosító száma: 33 5293 02

Kapcsolódó foglalkozások

Hangszerkészítő

A szakmával kapcsolatos további információk részletesen a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet: www.nive.hu honlapján található, Szakképzési dokumentumok címszó alatt.

Szakmai gyakorlat és szakmai továbbképzés az Európai Unióban

Az alábbi honlapon különböző nemzeti és nemzetközi oktatási-képzési pályázati programok találhatóak. Így többek között az Európai Bizottság Socrates oktatási, és Leonardo da Vinci szakképzési programjai, valamint a felsőoktatásban résztvevők közép-európai CEEPUS programja.

A honlap információt nyújt a felsőoktatási rendszereket támogató Tempus III. és az Erasmus Mundus programokról, valamint az Európai Unió Kutatási és Technológiafejlesztési Keretprogramjának lehetőségeiről.

Elérhetőség: www.tka.hu

Kereseti lehetőségek:

Az egyes foglalkozások átlagkereseti statisztikáját – több évre visszamenőleg – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján teszi közzé, a Statisztika menüpontban (egyéni bérek és keresetek statisztikája).

Elérhetőség: www.afsz.hu

Elhelyezkedési lehetőségekről tájékozódhat az Állami Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségein, a www.afsz.hu internetes elérhetőségen, vagy mobiltelefonon a <http://wap.afsz.hu> linken.

Kiadja: Foglalkoztatási és Szociális Hivatal

Felelős kiadó: Pirisi Károly főigazgató

Ez a kiadvány az Európai Unió és a Magyar Állam társfinanszírozásával 2005-ben készült. Aktualizálva 2008-ban. A jelen dokumentum tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Bizottság a tárgyra vonatkozó hivatalos véleményét.